

### วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีเกี่ยวกับ สภาพการจัดการศึกษา ปัญหา และความต้องการการศึกษาทั้งการศึกษาในโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียน ของชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพาน ตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาเอกสารและการวิจัยเชิงสำรวจประกอบกัน คือ

1. การศึกษาเอกสาร เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา วัฒนธรรมประเพณี ของชาวชอง โดยเก็บข้อมูลจากแหล่งต่อไปนี้

- หอเอกสารแห่งประเทศไทย
- สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
- ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมภาคตะวันออก จังหวัดชลบุรี
- หอสมุดวิทยาลัยครูรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
- ที่ว่าการอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
- สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

2. การวิจัยเชิงสำรวจ เป็นการวิจัยภาคสนาม เพื่อศึกษาสภาพโดยทั่วไป ของชุมชนด้านความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ สังคม สภาพการจัดการศึกษา ปัญหา และความต้องการการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยใช้วิธีการสำรวจ สัมภาษณ์ และบันทึกภาพถ่าย ซึ่งผู้วิจัยเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการ ดำเนินการวิจัยดังนี้ คือ

2.1 กลุ่มที่ศึกษา แบ่งเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม คือ

2.1.1 กลุ่มนักเรียน ได้แก่ นักเรียนชาวชองที่กำลัง ศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ปีการศึกษา 2529 โรงเรียนวัดทุ่งสะพาน หมู่บ้านทุ่งสะพาน ตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี นักเรียนในโรงเรียนแห่งนี้



เป็นชาวของทั้งหมด และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 มีจำนวนทั้งสิ้น 31 คน  
แยกเป็น

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 14 คน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 17 คน

เนื่องจากจำนวนนักเรียนกลุ่มที่ศึกษามีน้อย ผู้วิจัยจึงศึกษานักเรียนจำนวน  
31 คน ทั้งหมด

2.1.2 กลุ่มครูและผู้บริหาร ได้แก่ ครูใหญ่และครู  
ในโรงเรียนวัดทุ่งสะพาน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 7 คน

2.1.3 กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ ผู้ปกครอง  
นักเรียน ซึ่งอาจเป็นบิดาหรือมารดาของนักเรียนกลุ่มที่ศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 31 คน

นอกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่มดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ  
เพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัย จากบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์อำเภอมะขาม  
พัฒนากรตำบลพลวง เกษตรตำบลพลวง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้ใหญ่บ้าน  
พระสงฆ์ และผู้อาวุโสชาวช่องในหมู่บ้านทุ่งสะพาน

## 2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ประเภท คือ

2.2.1 แบบสำรวจสภาพทั่วไป แบ่งออกเป็น  
2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสำรวจสภาพแวดล้อมในชุมชน

ตอนที่ 2 แบบสำรวจสภาพแวดล้อมใน

โรงเรียน

2.2.2 การบันทึกภาพถ่าย รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ

- ลักษณะที่อยู่อาศัย

- การประกอบอาชีพ



- วัฒนธรรมประเพณี
- สภาพแวดล้อมในชุมชน
- สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

2.2.3 แบบสัมภาษณ์ ใช้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา  
ในโรงเรียนและนอกโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ชาวช่อง  
มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ( **Structured Interview** ) แบ่งออก  
เป็น 3 ฉบับ คือ

- แบบสัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร
- แบบสัมภาษณ์นักเรียนชาวช่อง
- แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนชาวช่อง

แบบสัมภาษณ์ 3 ฉบับดังกล่าว มีลักษณะคำถามประกอบด้วยส่วนที่เป็นแบบ  
กำหนดคำตอบให้เลือก ( **Check-list** ) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า  
( **Rating-scale** ) โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนออกเป็นระดับดังนี้ คือ

เห็นว่าปฏิบัติหรือมีปัญหาหรือมีความต้องการน้อยหรือไม่มีเลย	กำหนดให้ 1 คะแนน
เห็นว่าปฏิบัติหรือมีปัญหาหรือมีความต้องการปานกลาง	กำหนดให้ 2 คะแนน
เห็นว่าปฏิบัติหรือมีปัญหาหรือมีความต้องการมาก	กำหนดให้ 3 คะแนน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือดังกล่าวโดยการ  
ศึกษาและปรับปรุงจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และขอ  
คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ส่วนการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้  
นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบและแก้ไขให้ข้อเสนอแนะทั้งด้านเนื้อหา  
และสำนวนภาษาที่ใช้ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่

1. ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ อาจารย์ประจำภาควิชาประถมศึกษา  
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์อุ้นตา นพคุณ อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา  
นอกโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพวรรณ เลขะวณิช อาจารย์ประจำภาควิชา  
สารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. อาจารย์บุญมา ทองอินทร์ อาจารย์ประจำคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
5. อาจารย์สุเรชา สุพรรณไพบลีย์ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์  
วิทยาลัยครูรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจที่ตรวจ แก้ไข โดยผู้ทรง  
คุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้ ( Try - out ) กับครูและผู้บริหาร นักเรียนชาวชอง และ  
ผู้ปกครองชาวชอง ซึ่งไม่ใช่กลุ่มที่ศึกษา ที่โรงเรียนบ้านน้ำซุ่น หมู่บ้านน้ำซุ่น ตำบล  
ตะเคียนทอง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี รวมจำนวนทั้งสิ้น 25 คน เพื่อนำแบบ  
สัมภาษณ์และแบบสำรวจมาปรับปรุง แก้ไขให้เป็นฉบับสมบูรณ์

### 2.3 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามแนวทางที่ได้ตั้งไว้ในขอบเขตของการวิจัย  
โดยใช้วิธีการสำรวจ สัมภาษณ์ และบันทึกภาพถ่าย ซึ่งผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล  
ด้วยตนเองในหมู่บ้านทุ่งสะพาน ตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี โดยใช้เวลา  
ในช่วงเดือนมีนาคม-มิถุนายน 2530

2.3.1 การสำรวจ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจสภาพ  
แวดล้อมทั่วไปของชุมชนหมู่บ้านทุ่งสะพาน โดยการสำรวจด้วยตนเอง และสอบถามข้อมูล  
บางอย่างจากทางที่ว่าการอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านบางคน ส่วนการสำรวจสภาพ  
แวดล้อมของโรงเรียน ผู้วิจัยได้สำรวจ ศึกษาเอกสารของโรงเรียน พร้อมทั้งสอบถาม  
ข้อมูลบางประการจากครูใหญ่โรงเรียนวัดทุ่งสะพาน

### 2.3.2 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ คือ

- การสัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร ผู้วิจัยได้  
สัมภาษณ์ด้วยตนเองทั้ง 7 คน โดยได้ติดคือนัดหมายเวลาไว้ล่วงหน้า
- การสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษา  
ปีที่ 5 และ 6 ชาวชอง ผู้วิจัยได้ติดคือนัดหมายกับครูใหญ่ไว้ล่วงหน้า



และได้ขอสัมภาษณ์ในช่วงเวลาพักเที่ยงหลังจากนักเรียนรับประทานอาหารเช้ากลางวันเรียบร้อยแล้ว

- การสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ชาวช่อง ผู้วิจัยได้ติดต่อกับผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านทุ่งสะพาน และได้ขอให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำทางเพื่อไปสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนตามบ้าน ซึ่งมีบางบ้านที่อยู่ไกลมาก การเดินทางไม่สะดวก ก็ได้รับความกรุณาจากผู้ใหญ่บ้านช่วยนัดหมายให้ผู้ปกครองนักเรียนมาตอบแบบสัมภาษณ์ที่ร้านค้าในบริเวณกลางหมู่บ้าน

### 2.3.3 การบันทึกภาพถ่าย ผู้วิจัยได้ทำการบันทึก

ภาพถ่ายต่าง ๆ ไว้ในระหว่างการสำรวจสภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไป ทั้งของชุมชนและของโรงเรียนที่ศึกษา และในระหว่างการเดินทางเพื่อไปสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนตามบ้านในหมู่บ้านทุ่งสะพาน

### การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลดังนี้ คือ

1. ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร ผู้วิจัยจะเสนอผลการศึกษาโดยการบรรยายประกอบภาพถ่าย

2. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยแยกข้อมูลที่ได้ออกเป็น 4 ตอน โดยแบ่งเป็น

- ตอนที่ 1 สภาพแวดล้อมในชุมชน
- ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน
- ตอนที่ 3 สภาพการศึกษา ปัญหา และความต้องการ

การศึกษาในโรงเรียน

- ตอนที่ 4 สภาพการศึกษา ปัญหา และความต้องการ

การศึกษานอกโรงเรียน



ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามลักษณะของเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสภาพทั่วไปของชุมชนและโรงเรียน ผู้วิจัยเสนอผลการสำรวจในรูปของความเรียง ตาราง และภาพถ่าย
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร นักเรียน และผู้ปกครอง นักเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์ตามลักษณะของคำตอบดังนี้ คือ

2.1 ลักษณะคำตอบแบบกำหนดคำตอบให้เลือก ( **Check-list** ) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

- แจกแจงความถี่ของแต่ละตัวเลือก
- หาค่าร้อยละ
- นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

และการพรรณาค่าความ

2.2 ลักษณะคำตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า ( **Rating-scale** ) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ( **Arithmetic mean** ) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( **Standard Diviation** ) ของคะแนนข้อกระทงทุกข้อ แล้วนำเสนอค่าเฉลี่ยคะแนนในรูปตารางประกอบความเรียง และการพรรณาค่าความ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง

- 1.00 - 1.50 หมายถึง ปฏิบัติหรือมีปัญหาหรือมีความต้องการน้อยหรือไม่มีเลย
- 1.51 - 2.50 หมายถึง ปฏิบัติหรือมีปัญหาหรือมีความต้องการปานกลาง
- 2.51 - 3.00 หมายถึง ปฏิบัติหรือมีปัญหาหรือมีความต้องการมาก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. หาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนความถี่ของรายการนั้น}}{\text{จำนวนทั้งหมดของรายการ}} \times 100$$



2. หาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) จากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$\bar{X}$  = ค่าเฉลี่ยของคะแนน

$N$  = จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด

$\sum fx$  = ผลรวมของน้ำหนักระดับการปฏิบัติหรือความเป็นปัญหาหรือความต้องการทั้งหมดในแต่ละข้อกระทง<sup>1</sup>

3. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left[\frac{\sum fx}{N}\right]^2}$$

S.D. = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx^2$  = ผลรวมของคะแนนดิบทั้งหมด

$N$  = จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด<sup>2</sup>

<sup>1</sup> ประคอง กรรณสูต, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ, 2525), หน้า 80.

<sup>2</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 83.